

כלל ישראל כ"פוסק"

בע"ה

הרב א"י הכהן קוק "אדר היקר" עמ' לט

וכן כל מצות חכמים שאנו מקיימים, היסוד העקרי שלהן היא קבלת "הגוי כולו", שהיא כבוד האומה והשפעתה ההיסטורית הניצחית האלהית החביבה, שכל מה שהיא יותר מתעקת היא יותר מתחבבת ומתגלה בתוכה יותר הרצון והצביון הכללי של האומה בכללה. ואע"ג "דאסמכנהו רבנן על לא תסור" מ"מ היסוד הברור הוא קבלת האומה, כמפורסם משום דאיכא "הגוי כולו" דוקא, היינו שנתפשט הדבר ברוב ישראל.. ושיטת הרמב"ן נודעת שאין לאו דלא תסור שייך בעקרו לדברי סופרים ממש, ומ"מ הם חביבים על ישראל ומתקיימים באהבה. ואותם המכירים את עז אהבה זאת בכל לבם, הנם היסוד של האומה לעולם אפילו בהיותם מועטים בכמות, "ובשרידים אשר ד' קורא". א"כ יסוד המעשי תלוי בעצם... בעוזה ותפארתה ובחבת כבודה של כנסת ישראל בלבב בניה. וחסרון הידיעה ע"ד מרכז הכבד של קבלת האומה בכללה לדורותיה, ביחוושה לתורה שבעל פה, גרם כמה מכשולים ספרותיים. רבים חשבו שעיקר יסוד הקיום לתורה שבעל פה הוא רק מה שמקובל באומה מגדולתם של חז"ל וקדושתם, ע"כ ע"פ שאיפה ידועה, התחילו להעיז פנים לבקר בבקרת, כמובן חצופה ומלאה נטיות קצוניות, את ראשי הדורות אבות העולם ההם, בחשבם שבזה יהיה נקלש כח החיוב של היסוד המעשי. ואלה לא ידעו שערכם הגדול של חז"ל ורוממות מעלתם האלהית הוא דבר אמת לעצמו, והוא יכול גם לתן תבלין, להנעים ולשפר את הנטייה ללכת בדרכיהם, אבל היסוד הקיים עדי עד, הוא רק קבלה האומה לדורותיה בדרכי חייה. והננו רואים, למשל, שחרם דרגמ"ה במקום שנתפשט הוא חזק ואמיץ בלב האומה כשאר אשורי תורה, אע"פ שלא היה לא תנא, ולא אמורא, אלא מפני שנתחברה לו הסכמת האומה עכ"פ במשך הדורות, "וכל המוציא את עצמו מן הכלל, כפר בעיקר"...

הרב אברהם אלקנה כהנא שפירא זצ"ל, תחומין כרך ה עמ' 301

ראשית כל אעיר שלפני כל בירור, יש לדעת כלל גדול כי דבר שנהגו בו כלל ישראל אין להרהר אחרים שח"ו לומר שכלל ישראל יכשלו בעבירה. יש הרבה מקורות שגדולי ישראל הזכירו בספריהם את המנהג של קניית שטרי הגרלה, וגם דנו אם יש בזה משום חולשה בבטחון בה', ואלו היה ספק של גזל היו חוששים להורות נגד המחבר אפילו לאשכנזים...

הרב אברהם אלקנה כהנא שפירא זצ"ל, מורשה עמ' רעט

בשם ר' איצל'ה פוניבז'ר ש"כלל ישראל יש לו דעת תורה כמאה רבנים", וכמו"ש בפסחים "אם אינם נביאים בני נביאים הם", וכל זה נובע מהיות ישראל אורייתא קוב"ה חד. וכשהכלל חושב כך זוהי דעת תורה. וזוהי ההדגשה בפורים שכלל ישראל קבלו על עצמם, וקיימו למעלה מה שקבלו למטה...

הרב יצחק הוטנר זצ"ל, הפחד יצחק, הקדמה לדרכי משה השלם חו"מ בהוצ' מכון ירושלים

כלל ישראל כ"פוסק"

וכאן אנו מגיעים ללבוש האחרון של חזרת מעמד קבלת התורה. הלבוש האחרון של חזרה זו מתקיים הוא מתוך שתיקה של התכופות כלליות האומה כלפי סמכות שנתחדשה בעולמה של תורה. אורה של חזרה על מעמד הנפשות בשעת קבלת התורה, נגזר הוא בתוך מאורע הפלא של התקבלות התלמוד בכלליות כנסת ישראל לאחר חתימתה. ואלו דברי הלוי ב"דורות ראשונים": "התלמוד הוא סוף הוראה מכל קבלת התורה ומצוה, כי על כן לא היה נדרש עליו לא פרופגנדא ולא השתדלות כל מאומה". כאן רעד הקולמוס של איש המדע, תחת משא החזון של חזרת קבלת התורה. כי על כן מה שלא נצרך כאן שום פרופגנדא ושום השתדלות לפעול את קבלת התלמוד, הוא אותו רז הפלא ורחש המסתורין של האומה, אשר מדי פעם בפעם, כשמגיעה השעה הנכונה, הוא חי בקרבו פנימה את החזרה על מעמד קבלת כלליות תורה ומצוה. ויחד עם הלוי עומדים אנחנו בכאן מול מציאותו של פלא נורא הוד, אשר מבלי פרכוסי תעמולה ומבלי שלוחי הפצה, הנה תיכף לאחר חתימת התלמוד מהוה הוא התלמוד שלטון האומה מלמעלה, ואבן השתיה של חי האומה מלמטה...

אבל עכשיו אנו מגיעים לחזרה האחרונה, אשר היא איננה אלא בבחינת בבואה דבבואה לחזרות הקודמות. אבל בכל זאת משתייכת היא לאותו הסדר. החזרה האחרונה הזו היא כמובן, התקבלותו של ה"שולחן ערוך" כספר התמיד של האומה. ועין לשון של החיד"א ב"שם הגדולים", בערך "בית יוסף" שהסכימו בשמים ותנתן דת על ידי מרן, וישראל לפי הדור היו צריכים לספר כזה שיקבץ הדינים ויגלה שרשיהם לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא.... והכונה הפנימית של צורך ישראל באותו הדור שיופיע ספר זה אשר ראוי לכתוב עליו "ותנתן דת על ידו", היא מפני שהיה צורך הדור לקיים חזרה של מעמד קבלת התורה על דרך שעשה שמואל באמרו "לכו ונחדש את המלוכה"...

לשם מילוי החסרון הזה ולמאן תמצא נוכחותה של כלליות האומה במהלך ההתקבלות של השולחן ערוך, סיבבה ההשגחה שאותה "נתינת הדת" על ידי ספר השולחן ערוך תתקיים על ידי צירופו של גורם שני, אשר הורתו לידתו וגידולו הוא בחלק אחר של העולם, אשר בו חי הוא חלק האומה הנקרא אשכנזים. ואין השולחן הנעשה בצפת, נקרא "ערוך", עד שתהא פרוסה עליו מפה הנארגת בקרקאו...".